

Európska rada

V Bruseli 1. februára 2024
(OR. en)

EUCO 2/24

CO EUR 2
CONCL 1

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Mimoriadne zasadnutie Európskej rady (1. februára 2024) – závery

Delegáciám zasielame závery, ktoré prijala Európska rada na uvedenom zasadnutí.

Európska rada vzdala hold bývalému predsedovi Komisie Jacquovi Delorovi, ktorý zomrel 27. decembra 2023. Bol hnacou silou európskeho projektu a hral kľúčovú úlohu pri budovaní Európskej únie, ako ju poznáme dnes.

*

* *

VIACROČNÝ FINANČNÝ RÁMEC NA ROKY 2021 – 2027

Európska rada dosiahla dohodu týkajúcu sa revízie viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2021 – 2027, ako sa uvádza v tomto dokumente. Všetky číselné údaje sú v bežných cenách, pokiaľ nie je uvedené inak.

Podpora pre Ukrajinu

1. Európska rada zdôrazňuje, že je potrebné spolu s partnermi zabezpečiť pre Ukrajinu stabilnú, predvídateľnú a udržateľnú finančnú podporu na roky 2024 – 2027. S cieľom prispieť k obnove, rekonštrukcii a modernizácii krajiny, podporiť sociálnu súdržnosť a postupnú integráciu do Únie so zreteľom na možné budúce členstvo v Únii sa na obdobie 2024 – 2027 zriadi Nástroj pre Ukrajinu.
2. Súčet celkových zdrojov sprístupnených v rámci nástroja v období 2024 – 2027 nepresiahne 50 miliárd EUR, z toho:
 - i) 33 miliárd EUR vo forme úverov zaručených predĺžením existujúcej rozpočtovej záruky Únie do roku 2027, a to nad rámec stropov, na finančnú pomoc Ukrajine, ktorá je k dispozícii do konca roka 2027;
 - ii) 17 miliárd EUR vo forme nenávratnej podpory v rámci nového tematického nástroja, tzv. rezervy pre Ukrajinu, zriadeného nad rámec stropov VFR na roky 2021 – 2027. Potenciálne príjmy by mohli vzniknúť na základe príslušných právnych aktov Únie týkajúcich sa použitia mimoriadnych príjmov súkromných subjektov pochádzajúcich priamo z imobilizovaných aktív Centrálnej banky Ruska.

3. S cieľom optimalizovať využitie dostupných súm sa nevyužité viazané a platobné rozpočtové prostriedky v rámci tohto nástroja automaticky prenesú do nasledujúceho roka. Časť ročnej sumy, ktorá pochádza z predchádzajúceho roka, sa bude čerpať ako prvá.
4. Európska rada zdôrazňuje, že je potrebné posilniť zodpovednosť Ukrajiny za jej úsilie o obnovu a rekonštrukciu prostredníctvom plánu, ktorý pripraví ukrajinská vláda a v ktorom sa stanoví program reforiem a investícií Ukrajiny na jej ceste k pristúpeniu k EÚ. Ešte pred prijatím tohto plánu sa bude dôrazne podporovať čo najširšia účasť darcov mimo Európskej únie na celkovom úsilí o obnovu a rekonštrukciu Ukrajiny.
5. Základnou podmienkou podpory pre Ukrajinu v rámci tohto nástroja je, že Ukrajina bude naďalej udržiavať a rešpektovať účinné demokratické mechanizmy vrátane pluralitného parlamentného systému a zásad právneho štátu a zaručí dodržiavanie ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Komisia a Ukrajina prijmú pri vykonávaní nástroja všetky vhodné opatrenia na ochranu finančných záujmov Únie, najmä pokiaľ ide o predchádzanie podvodom, korupcii, konfliktom záujmov a nezrovnalostiam, ich odhaľovanie a nápravu.
6. Rada bude pri riadení Nástroja pre Ukrajinu zohrávať kľúčovú úlohu. V tomto zmysle sa na základe príslušných posúdení a návrhov Komisie kvalifikovanou väčšinou prijme vykonávacie rozhodnutie Rady na prijatie a zmeny Plánu pre Ukrajinu a na schválenie a pozastavenie platieb.
7. Na základe výročnej správy Komisie o vykonávaní Nástroja pre Ukrajinu bude Európska rada každý rok viesť diskusiu o vykonávaní tohto nástroja s cieľom poskytnúť usmernenia. Európska rada v prípade potreby o dva roky vyzve Komisiu, aby predložila návrh revízie v kontexte nového VFR.

Okruhy 4 a 6 – Migrácia a vonkajší rozmer

8. Migrácia je európskou výzvou, ktorá si vyžaduje európsku reakciu.
9. S cieľom poskytnúť dostatočné finančné prostriedky na podporu členských štátov pri zvládaní naliehavých výziev a potrieb súvisiacich s migráciou a riadením hraníc v členských štátoch v prvej línii, ako aj v členských štátoch postihnutých vojnami na Ukrajine a na Blízkom východe a zabezpečiť vykonávanie Nového paktu o migrácii a azyle po jeho prijatí vrátane nových konaní na hraniciach sa okruh 4 navýši o 2 miliardy EUR.
10. Európska rada pripomína potenciálne využitie fondov politiky súdržnosti na riešenie migračných výziev a potrieb. Na tento účel vyzýva Komisiu, aby pomohla členským štátom využiť túto možnosť.
11. Aby mohla Únia zabezpečiť nevyhnutnú podporu v kontexte mimoriadneho geopolitického napätia, posilnia sa priority okruhu 6 o 7,6 miliardy EUR. Pomôže to zachovať účinnú spoluprácu s tretími krajinami v oblasti migrácie vrátane podpory sýrskych utečencov v Turecku a širšom regióne, ako aj pokračovanie opatrení, ktoré sa predtým prijali prostredníctvom trustového fondu EÚ pre Afriku. Takisto to pomôže podporovať západný Balkán, južné susedstvo a Afriku vrátane partnerstiev a financovania riešenia migračných trás. Mali by sa zaistiť dostatočné finančné prostriedky na rezervu nástroja NDICI.

Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)

12. Európska únia musí zabezpečiť svoju suverenitu a konkurencieschopnosť v strategických odvetviach posilnením svojej odolnosti a produktivity, mobilizáciou finančných prostriedkov, znižovaním strategických závislostí, investovaním do zručností budúcnosti a prispôbením svojej hospodárskej, priemyselnej a technologickej základne zelenej a digitálnej transformácii pri súčasnom zabezpečení súdržnosti a rovnakých podmienok na jednotnom trhu. Európska rada víta využívanie existujúcich únijných nástrojov financovania na rýchle poskytnutie finančnej podpory na investície do kritických technológií.

Na tento účel sa uľahčí využívanie dostupných finančných prostriedkov a vytvoria sa synergie medzi nástrojmi financovania s cieľom rozšíriť podporu kritických technológií. V tomto zmysle sa na priority platformy STEP v programovom období 2021 – 2027 bude uplatňovať 100 % miera spolufinancovania a 30 % predbežné financovanie.

13. S cieľom posilniť investičnú kapacitu v oblasti obrany sa na Európsky obranný fond (EDF) v okruhu 5 vyčlení ďalších 1,5 miliardy EUR.
14. Napokon, s cieľom zmierniť administratívny tlak na členské štáty, aby mohli preprogramovať ciele platformy STEP a zabezpečiť riadne ukončenie programov, by sa lehota na predloženie konečnej žiadosti o priebežnú platbu a súvisiacich dokumentov v programovom období 2014 – 2020 mala predĺžiť o 12 mesiacov a na výdavky vykázané v poslednom účtovnom roku sa uplatní miera spolufinancovania vo výške 100 %.

Platby úrokov týkajúce sa nástroja NextGenerationEU

15. Na účely splnenia právnej povinnosti Únie včas a v plnej miere uhradiť platby úrokov týkajúce sa nástroja NextGenerationEU, s cieľom doplniť v prípade potreby súčasné ustanovenia v okruhu 2b), sa týmto kaskádovým mechanizmom zabezpečí, aby boli k dispozícii potrebné sumy na úhradu nákladov na splatné úrokové a kupónové platby.

16. Krok 1: existujúci rozpočtový riadok EURI v okruhu 2b) v ročnom rozpočte sa využije v plnom rozsahu.

Krok 2: ak náklady na platby úrokov týkajúcich sa nástroja NextGenerationEU nie je možné pokryť z existujúceho rozpočtového riadku EURI v okruhu 2b), financovanie sa bude hľadať v rámci ročného rozpočtového postupu s cieľom pokryť v čo najväčšej miere podstatnú časť potrebných súm, aby bola ako referenčná hodnota uvoľnená suma zodpovedajúca približne 50 % prekročenia nákladov na platby úrokov týkajúcich sa nástroja NextGenerationEU.

Na tento účel sa bude čerpať z priestoru vytvoreného plnením rozpočtu programov a zmenou priorít, ako aj netematickými osobitnými nástrojmi (nástroj flexibility a nástroj jednotnej rezervy) v súlade s platnými sektorovými pravidlami a inými právnymi záväzkami, pričom sa zohľadnia priority a obozretné rozpočtovanie. Vnútroštátne finančné prostriedky členských štátov, ktoré boli právne viazané, najmä sumy v rámci SPP a politiky súdržnosti, nebudú ovplyvnené prerozdeleniami a zmenou priorít uvedenými v tomto bode.

Krok 3: zavedie sa nový nástroj nad rámec stropov VFR. Tento nástroj bude výnimočný a obmedzený na riešenie situácie, keď operácie vypožičiavania si prostriedkov pre nástroj NextGenerationEU stále prebiehajú za vyvíjajúcich sa trhových podmienok.

Tento nástroj sa zmobilizuje, len ak bude po vykonaní krokov 1 a 2 potrebné ďalšie financovanie. Každý rok sa prostredníctvom tohto nástroja najprv zmobilizuje suma až do výšky zodpovedajúcej objemu prostriedkov z programov Únie, ktorých viazanosť sa za predchádzajúce roky zrušila a ktoré sa neprenášajú podľa iných osobitných uplatniteľných právnych predpisov. Pri mobilizácii nástroja sa nebude zohľadňovať zrušenie viazanosti rozpočtových prostriedkov zodpovedajúcich vonkajším pripísaným príjmom.

V prípade neočakávanej situácie, keď stále nedôjde k vyrovnaniu prekročenia, Komisia navrhne ako zabezpečovací mechanizmus zmobilizovať prostredníctvom tohto nástroja dodatočné rozpočtové prostriedky.

17. V kontexte ročného rozpočtového postupu Rada pred prijatím svojej pozície k ročnému rozpočtu posúdi, či je vhodné riešenie financovania nákladov na platby úrokov týkajúcich sa nástroja NextGenerationEU krokmi 1 až 3 a – v relevantných prípadoch – mobilizácia zabezpečovacieho mechanizmu.

Ak Rada usúdi, že mobilizácia zabezpečovacieho mechanizmu nie je vhodná, vyzve Komisiu, aby prehodnotila svoj návrh s cieľom zvýšiť sumu mobilizovaných v rámci ročného rozpočtového postupu. Rada bude venovať osobitnú pozornosť úrovni prostriedkov, ktorých viazanosť sa zrušila a ktoré sa zmobilizovali v kroku 3, a to v prípade, ak táto úroveň dosiahne 5 miliárd EUR ročne alebo viac ako 15 miliárd EUR kumulatívne počas rokov 2025 – 2027.

18. Ak sa vo výnimočných prípadoch jeden alebo viaceré členské štáty domnievajú, že v súvislosti s mobilizáciou zabezpečovacieho mechanizmu existujú vážne problémy, môžu požiadať predsedu Európskej rady, aby túto záležitosť postúpil na nasledujúce zasadnutie Európskej rady.
19. Tento nový nástroj je výnimočný a obmedzený na trvanie súčasného VFR. Nie je ním dotknutý nasledujúci VFR.
20. Európska rada pripomína záväzok vyplývajúci zo zmlúv zabezpečiť, aby boli k dispozícii finančné prostriedky, ktoré by Únii umožnili plniť jej právne záväzky vo vzťahu k tretím stranám.
21. Strop celkovej sumy nástroja flexibility sa zvýši o 2 miliardy EUR.

Osobitné nástroje

Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc

22. Maximálna suma rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR) by sa mala zvýšiť o 1,5 miliardy EUR.

23. Vzhľadom na prírodné katastrofy, ku ktorým došlo na európskom území, a prírodné katastrofy a humanitárne krízy v tretích krajinách a s cieľom vyhnúť sa existencii protichodných priorít by sa existujúca rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR) mala rozdeliť na tieto dva samostatné nástroje:
- i) európska rezerva na solidaritu bude mať k dispozícii sumu 800 miliónov EUR ročne navýšenú o 216 miliónov EUR ročne (v cenách roku 2018) na pomoc pri reakcii na núdzové situácie, na ktoré sa vzťahuje Fond solidarity Európskej únie;
 - ii) rezerva na núdzovú pomoc bude mať k dispozícii sumu 400 miliónov EUR ročne navýšenú o 108 miliónov EUR ročne (v cenách roku 2018) na rýchle reakcie na osobitné núdzové potreby v rámci Únie alebo v tretích krajinách.
24. Ročné sumy, ktoré sa nepoužijú na európsku rezervu na solidaritu a na rezervu na núdzovú pomoc a ktorých platnosť uplynie podľa platných pravidiel, sa sprístupnia na použitie v rámci nástroja flexibility v nasledujúcom roku.

Nové vlastné zdroje

25. Ako sa dohodlo v roku 2020, Únia bude naďalej pracovať na zavedení nových vlastných zdrojov. Výnosy z nových vlastných zdrojov zavedených po roku 2023 sa použijú na predčasné splatenie vypožičaných prostriedkov v rámci nástroja NextGenerationEU.

Vplyv na platby

26. Aby sa zabezpečila primeraná úroveň platobných rozpočtových prostriedkov, ktorá zodpovedá zvýšenej úrovni viazaných rozpočtových prostriedkov, sa celkové zastropovanie platobných rozpočtových prostriedkov v rámci nástroja jednotnej rezervy zachová, ale upraví sa prostredníctvom presunu potrebného stropu stanoveného na rok 2025, aby Únia mohla pokryť potreby predpokladané v roku 2026.

Prvky znižujúce vplyv na vnútroštátne rozpočty

27. Európska rada zdôrazňuje rozpočtové výzvy, ktorým Únia a členské štáty čelia v kontexte opakovaných kríz, geopolitických otrasov a neistoty.
28. Priority identifikované v tejto revízii v polovici trvania sa preto budú čiastočne financovať takto:
29. suma 10,6 miliardy EUR sa prerozdelení na uvedené priority, pričom sa neoslabí žiadna politická priorita v rámci súčasného VFR:
 - a) sumou 4,5 miliardy EUR, z toho 2,6 miliardy EUR z opätovného použitia prostriedkov, ktorých viazanosť sa zrušila v rámci NDICI a IPA a 1,9 miliardy EUR uvoľnených z NDICI, ako výsledok zahrnutia nákladov na financovanie podpory pre Ukrajinu, o ktorej sa rozhodlo v roku 2022, do Nástroja pre Ukrajinu, sa podporia nové priority financované z týchto programov;
 - b) 2,1 miliardy EUR sa prerozdelení z programu Horizont Európa na obdobie 2021 – 2027 a použije sa v prospech programov identifikovaných v tejto revízii v polovici trvania;
 - c) 0,6 miliardy EUR sa presunie z pobrexitovej adaptačnej rezervy;
 - d) ročná suma pre Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii sa od roku 2024 zníži na 30 miliónov EUR (v cenách roku 2018), čo povedie k celkovým úsporám vo výške 1,3 miliardy EUR v období 2021 – 2027 vrátane súm prepadnutých v rokoch 2021 – 2023;
 - e) 1,1 miliardy EUR sa presunie zo zložiek priameho riadenia v rámci SPP a Kohézneho fondu, čím nie je dotknutý nasledujúci VFR. Akékoľvek vnútroštátne finančné prostriedky členských štátov nebudú dotknuté;
 - f) 1 miliarda EUR sa presunie z programu EU4Health.

Zhrnutie

30. Európska rada súhlasí s posilnením nových priorít o 64,6 miliardy EUR (z toho 33 miliárd EUR vo forme úverov) a 10,6 miliardy EUR vo forme prerozdelení finančných prostriedkov, a to takto:

+ 50 miliárd EUR pre Ukrajinu (17 miliárd EUR vo forme grantov a 33 miliárd EUR vo forme úverov)
+ 2 miliardy EUR pre Migráciu a riadenie hraníc (okruh 4)
+ 7,6 miliardy EUR pre Susedstvo a svet (okruh 6)
+ 1,5 miliardy EUR pre Európsky obranný fond v rámci nového nástroja STEP (Platforma strategických technológií pre Európu)
+ 2 miliardy EUR pre nástroj flexibility
+ 1,5 miliardy EUR pre rezervu na solidaritu a pomoc

Tabuľka 1

sumy v mld. EUR

Revízia v polovici trvania podľa priorít		
	PRIORITY	PEC 4
Ukrajina	Granty a tvorba rezerv	17,0
	Úvery	33,0
	Ukrajina spolu	50,0
Migrácia/vonkajšie výzvy	Okruh 4	
	Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF)	0,8
	Riadenie hraníc a víza (BMVI)	1,0
	Agentúra Európskej únie pre azyl	0,2
	Okruh 4 spolu	2,0
	Okruh 6*	
	Sýrski utečenci (Sýria, Jordánsko, Libanon)	1,6
	Sýrski utečenci (Turecko)	2,0
	Južné susedstvo	2,0
	Západný Balkán	2,0
	Okruh 6 spolu	7,6
	Migrácia a vonkajší rozmer spolu	9,6
STEP	Inovačný fond	
	Program InvestEU	
	Európska rada pre inováciu v rámci programu Horizont Európa	
	Európsky obranný fond	1,5
	STEP spolu	1,5
Náklady na financovanie NGEU – kaskádový mechanizmus		0,0
Správa		
Nástroj flexibility		2,0
Rezerva na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR)		1,5
GRANTY SPOLU		31,6
ÚVERY SPOLU		33,0
PRIORITY SPOLU		64,6
PREROZDELENIA		
	Úrokové platby z vnútroštátnych rozpočtov (MFA+)	0,0
	Prerozdelenia v rámci okruhu 4	0,0
	Prerozdelenia v rámci okruhu 6	4,5
	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc	1,3
	Prerozdelenia z programu Horizont Európa	2,1
	Pobrexitová adaptačná rezerva	0,6
	Centrálne riadené programy v oblasti súdržnosti/SPP	1,1
	Prerozdelenie prostriedkov z okruhu 2 – EU4Health	1,0
PREROZDELENIA SPOLU		10,6
NOVÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY SPOLU		21,0

* Ako sa uvádza v bode 10 dokumentu 23/23.

*

* *

UKRAJINA

31. Európska rada pripomína svoje predchádzajúce závery a opätovne potvrdzuje neochvejný záväzok Európskej únie naďalej Ukrajine a jej obyvateľom poskytovať významnú politickú, finančnú, hospodársku, humanitárnu, vojenskú a diplomatickú podporu, a to tak dlho, ako to bude potrebné.
32. Európska rada opätovne zdôrazňuje, že Európska únia a členské štáty sú odhodlané naďalej Ukrajine poskytovať včasnú, predvídateľnú a udržateľnú vojenskú podporu v súlade s potrebami tejto krajiny, najmä prostredníctvom Európskeho mierového nástroja a vojenskej pomocnej misie EÚ, ako aj prostredníctvom priamej dvojstrannej pomoci zo strany členských štátov. Túto otázku bude naďalej sledovať.
33. Európska rada preskúmala prácu Rady týkajúcu sa vojenskej podpory pre Ukrajinu v rámci Európskeho mierového nástroja a navrhovaného zvýšenia jeho celkového finančného stropu. Vyzýva Radu, aby do začiatku marca 2024 dosiahla dohodu o zmene rozhodnutia Rady (SZBP) 2021/509 na základe návrhu vysokého predstaviteľa týkajúceho sa Fondu pomoci pre Ukrajinu a navrhovaných kľúčových modalít, pričom sa zohľadnia návrhy členských štátov.
34. Európska rada zároveň opätovne zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné urýchliť dodávky munície a riadených striel, najmä vzhľadom na záväzok poskytnúť Ukrajine milión kusov delostreleckej munície. Víta dosiahnutý pokrok a vyzýva členské štáty, aby preskúmali všetky možnosti, ako naplniť potreby Ukrajiny, a aby urýchlili svoje úsilie v tomto smere vrátane pokračujúceho poskytovania darov zo zásob, presmerovania existujúcich objednávok a zadávania potrebných nových objednávok, ktoré prispievajú k zvýšeniu výrobnnej kapacity európskeho priemyslu.
35. Pri poskytovaní vojenskej podpory a prijímaní bezpečnostných záväzkov sa bude plne rešpektovať bezpečnostná a obranná politika určitých členských štátov a budú sa pritom zohľadňovať bezpečnostné a obranné záujmy všetkých členských štátov.

36. K otázke bezpečnosti a obrany vrátane potreby zvýšiť celkovú obrannú pripravenosť Európy a ďalej posilňovať jej obrannú technologickú a priemyselnú základňu sa Európska rada vráti na svojom nadchádzajúcom zasadnutí v marci 2024, aby sa dohodla na ďalších krokoch zameraných na zvýšenie odolnosti, inovatívnosť a konkurencieschopnosti európskeho obranného priemyslu.
37. Európska rada víta dohodu dosiahnutú v súvislosti s rozhodnutím Rady a nariadením Rady o mimoriadnych príjmoch, ktoré sú v držbe súkromných subjektov a pochádzajú priamo z imobilizovaných aktív Ruska a ktoré by sa mohli využiť na podporu Ukrajiny.

BLÍZKY VÝCHOD

38. Európska rada sa venovala najnovšiemu vývoju na Blízkom východe.

*

* *

39. Európska rada pripomína svoje závery z decembra 2020 týkajúce sa uplatňovania mechanizmu podmienenosti.
40. Európska rada rokovala o výzvach v odvetví poľnohospodárstva a obavách poľnohospodárov. Pripomína zásadnú úlohu spoločnej poľnohospodárskej politiky a vyzýva Radu a Komisiu, aby podľa potreby pokročili v práci. Európska rada bude túto situáciu naďalej sledovať.
